

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่เอื้อต่อการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมโดยความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนบ้านสบขุ่น โดยทำการศึกษาในพื้นที่โรงเรียนบ้านสบขุ่นและชุมชนบ้านสบขุ่น อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ในปีการศึกษา 2546 มีนักเรียน และชุมชนเป็นกลุ่มเป้าหมาย การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้ข้อมูลจากเอกสารต่างๆของโรงเรียน และชุมชนแล้วนำมาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่าชุมชนบ้านสบขุ่นประสบปัญหาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติถูกทำลายทัศนียภาพสกปรก และลำน้ำห้วยไม่สามารถอาบหรือดื่มกินได้ แต่ชุมชนก็มีผู้นำที่เข้มแข็งมีความตั้งใจจริงที่ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และคนในชุมชนต่างก็กำลังตระหนักในปัญหาและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ส่วนโรงเรียนมีผู้บริหารและครูที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จึงเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ เป็นอย่างดี

รูปแบบ(Model) การจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการที่ใช้หัวเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นแกน แล้วนำเนื้อหาของทุกสาระวิชามาบูรณาการเข้ากับหัวเรื่องสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการสอนมีทั้งภาคทฤษฎี ปฏิบัติ และโครงการ ซึ่งรูปแบบนี้จะใช้สอนในทุกชั้นเรียนของระดับประถมศึกษา และชุมชนมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกหัวเรื่อง เช่น การร่วมปฏิบัติโครงการต่างๆ เป็นต้น

ผลจากการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความสุขกับการเรียนการสอน สนุกสนานกับการเรียน มีน้ำใจ รู้จักรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนผลที่มีต่อชุมชน พบว่า ผู้ปกครองทุกคนมีความพอใจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการนำปัญหาของชุมชนมาสู่การเรียนการสอนในระดับห้องเรียนซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ฉะนั้นจึงมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการด้วย และผลพลอยได้ คือ ทำให้สภาพแวดล้อมของชุมชน สะอาด ปราศจากสิ่งปฏิกูล มีป่าชุมชน และมีเขตอนุรักษ์พันธุ์ปลา ไว้ชื่นชม

ส่วนปัญหาที่พบ คือ โรงเรียนและชุมชนอยู่ในที่กันดาร การคมนาคมไม่สะดวก ชุมชนขาดความรู้ ในเรื่องการทำวิจัย บางส่วนมุ่งประกอบอาชีพไม่มีเวลาเข้ามามีส่วนร่วม ทีมวิจัยบางคนก็ไม่กล้าให้ข้อเสนอแนะและไม่มีเวลามาร่วมประชุม